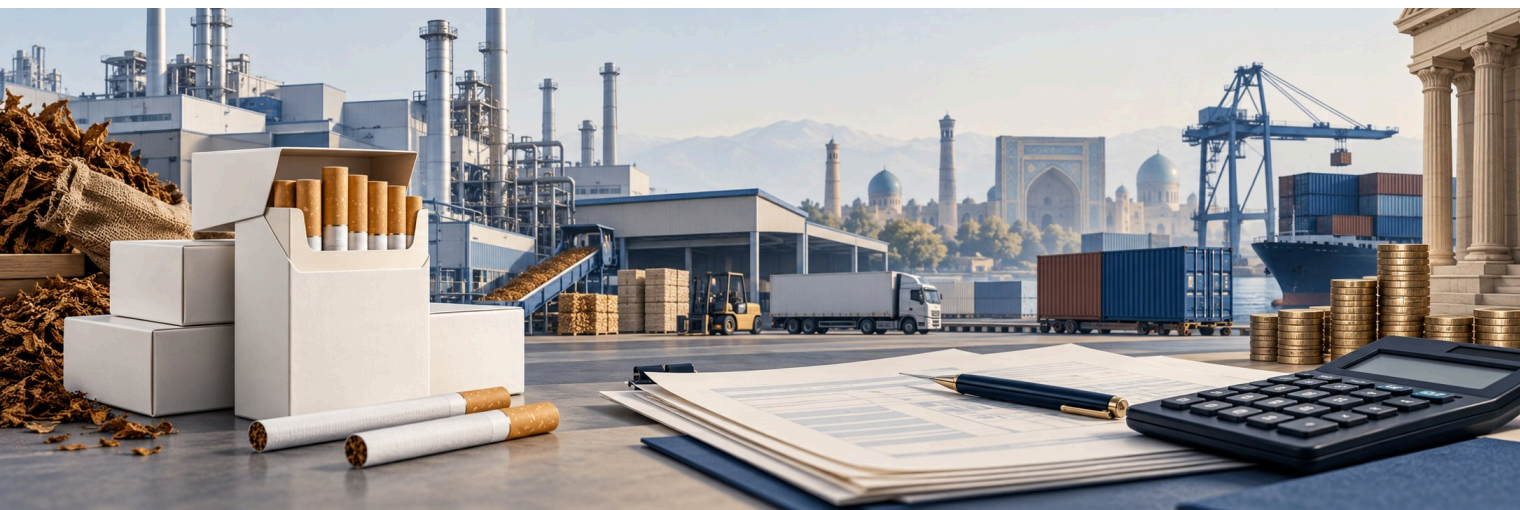

ТАҲЛИЛ

Тамаки маҳсулотлари бўйича акциз солиғи тушумларининг 2025–2026 йй. 7 ойлик таҳлили

Таҳлил 2025–2026 йй. январь–июль ойларидаги акциз солиғи тушумлари асосида, 2026 й. 1 июлдан ставканинг ўзгариши ишлаб чиқарувчиларнинг фаолиятига таъсир кўрсатган бўлиши мумкинлигини инобатга олган ҳолда амалга оширилди.

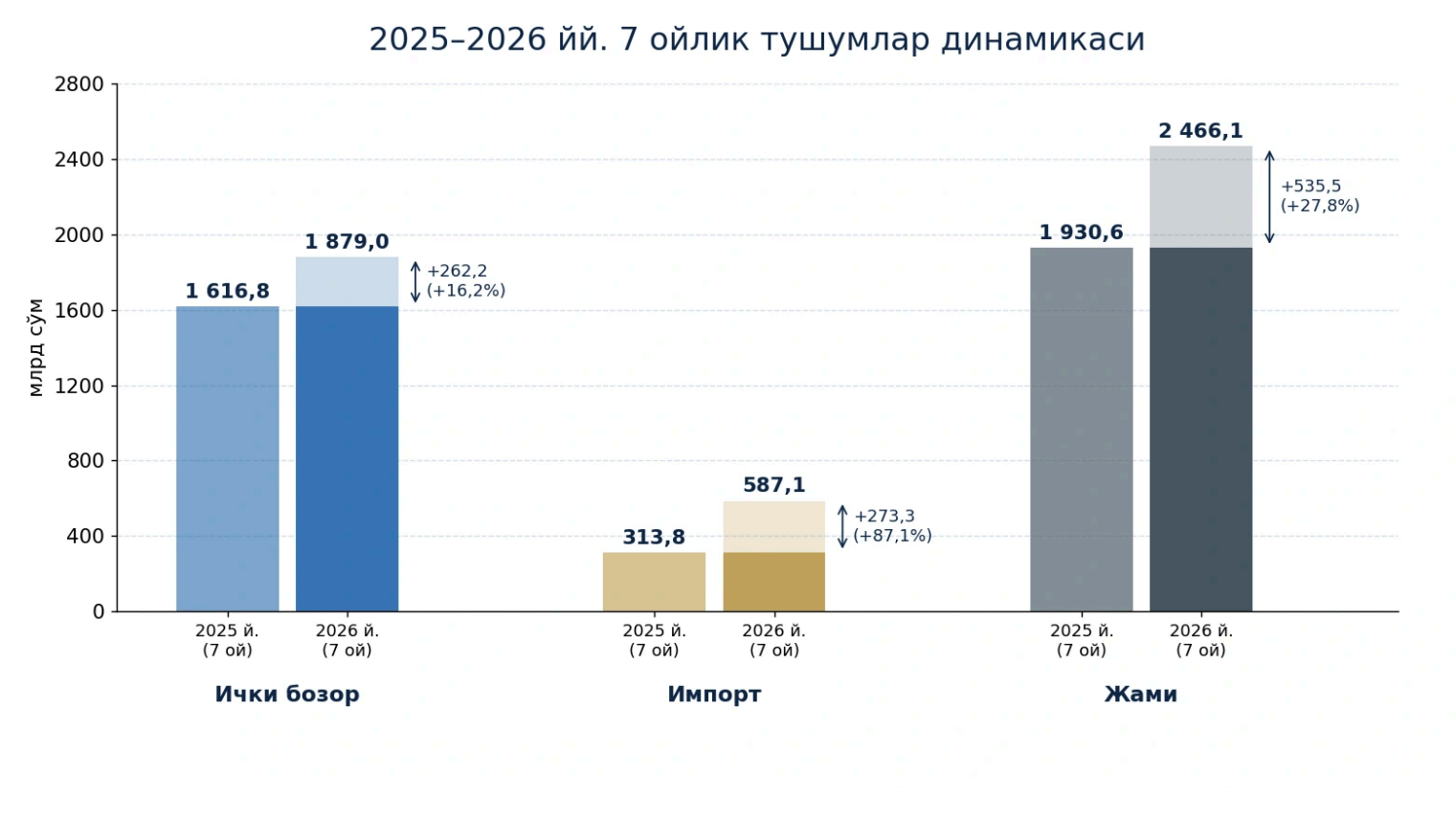
Импорт маҳсулотлари бўйича тамаки маҳсулотларидан акциз солиғи тушумларининг умумий суммаси сигареталарга қайта ҳисобланган ҳолда қўлланилди, чунки улар импорт қилинаётган маҳсулотларнинг асосий қисмини ташкил этади.

Ҳисоб-китоблар асосига 1 000 дона сигарета учун белгиланган акциз солиғи ставкасидан келиб чиққан ҳолда солиқ тушумлари олинди.

2026 й. етти ойи якунларига кўра акциз солиғи тушумлари 2 466,1 млрд сўмни ташкил этди, шундан маҳаллий ишлаб чиқарувчилар маҳсулотларидан — 1 879,0 млрд сўм, импорт маҳсулотларидан — 587,1 млрд сўм.

Ўтган йилнинг мос даврига нисбатан тушумлар 535,5 млрд сўмга ёки 27,7%га ошди. Умумий ўсишнинг 273,3 млрд сўми (51,0%) импорт маҳсулотларига, 262,2 млрд сўми (49,0%) эса маҳаллий ишлаб чиқарувчилар маҳсулотларига тўғри келди.

Бунда маҳаллий маҳсулотлардан тушумлар 16,2%га — 1 616,8 млрд сўмдан 1 879,0 млрд сўмгача, импорт маҳсулотларидан эса 87,1%га — 313,8 млрд сўмдан 587,1 млрд сўмгача ошди.

2 466,1 млрд сўм	+27,7%	535,5 млрд сўм
2026 й. 7 ойлик тушумлар	2025 й. мос даврига нисбатан ўсиш	Тушумларнинг умумий ўсиши

Тушумлар ўсишининг омиллари қуйидагилардан иборат:

1. Акциз солиғи ставкаларининг ошиши — 225,1 млрд сўм ёки 11,7% ўсиш.

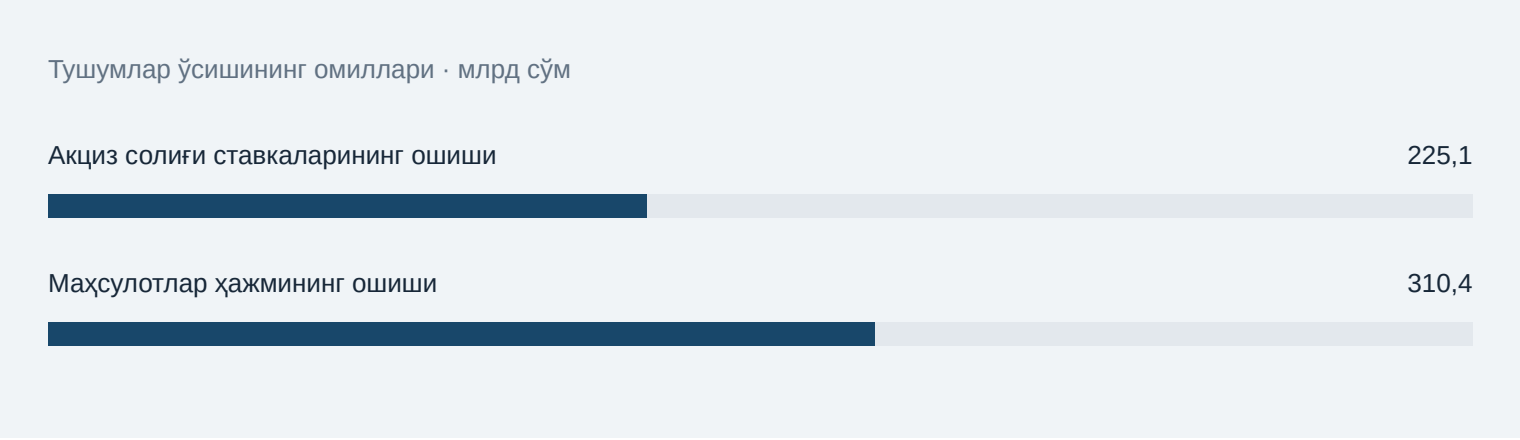
2025 й. январь–июнь ойларида акциз ставкаси 1 000 дона учун маҳаллий ишлаб чиқарувчилар маҳсулотлари бўйича 300 000 сўм, импорт маҳсулотлари бўйича 330 000 сўмни ташкил этган (01.07.2025 дан ягона ставка 340 000 сўм этиб белгиланган).

Ставкаларнинг ошиши ҳисобига олинган 225,1 млрд сўмдан 215,6 млрд сўми маҳаллий маҳсулотларга, атиги 9,5 млрд сўми эса импорт маҳсулотларига тўғри келади.

2. Ишлаб чиқарилаётган (импорт қилинаётган) маҳсулотлар ҳажмининг ошиши — 310,4 млрд сўм ёки 16,1% ўсиш.

Умуман олганда, ҳисобий ҳажм маҳаллий маҳсулотлар бўйича 2,5%га, импорт маҳсулотлари бўйича эса 81,6%га ошди.

310,4 млрд сўмдан 263,8 млрд сўми (85,0%) импортга, 46,6 млрд сўми эса маҳаллий маҳсулотларга тўғри келди.

Қонуний бозор динамикасини баҳолашда инобатга олиниши лозим бўлган қўшимча омил — сигареталар ноқонуний айланмаси улушининг қисқаришидир. Мавжуд баҳоларга кўра, унинг улуши 2023 й. тахминан 24–25%дан 2025 й. 9–9,4%гача, яъни деярли 16 фоиз бандига камайган. Бу истеъмолнинг бир қисми ноқонуний сегментдан қонуний бозорга аста-секин ўтаётганидан далолат бериши мумкин, бу эса, ўз навбатида, ишлаб чиқариш ва импортнинг солиқ солинадиган ҳажми ўсишини қўллаб-қувватлайди